

Test Information

Test Name	UPSC/MPSC/MES D5S3	Total Questions	100
Test Type	Examination	Difficulty Level	Beginner
Total Marks	200	Duration	120 minutes

Test Question Language:- ENGLISH

1. Which phase of Navi Mumbai International Airport was inaugurated on 8 October 2025?

a. Phase 2

b. Phase 1

c. Phase 3

d. Phase 4

Answer. b

2. Which section of Mumbai Metro Line 3 was inaugurated in October 2025 to complete the Aqua Line?

a. BKC to Acharya Atre Chowk

b. Aarey JVLR to BKC

c. Cuffe Parade to Aarey JVLR

d. Acharya Atre Chowk to Cuffe Parade

Answer. d

3. Which digital system under Maharashtra's JJM 2.0 MoU helps plan sustainable rural drinking-water sources?

a. Sujalam Bharat

b. Decision Support System

c. Meri Panchayat Application

d. Jal Seva Aankalan

Answer. b

4. Which institution led the research and integration of BharatGen, India's government-funded multilingual AI initiative?

a. IIT Bombay

b. IIT Madras

c. IIT Mandi

d. IIT Kanpur

Answer. a

5. Which initiative under Maharashtra's 2025 industry policy brings projects from different sectors onto a common digital platform?

a. MAITRI Portal

b. Government-Investor Interface

c. Invest Maharashtra

d. Country Desk

Answer. c

6. What was the designated role of Group Captain Shubhanshu Shukla in the Axiom-4 mission of 2025?

a. Mission Commander

b. Mission Specialist

c. Designated Backup

d. Mission Pilot

Answer. d

7.

Which article of the Paris Agreement did India emphasise at COP30 regarding developed countries' obligation to provide climate finance?

a. Article 7.6

b. Article 9.1

c. Article 9.5

d. Article 2.1(c)

Answer. b

8. What is the maximum duration of incentives for eligible manufacturing employers under PM-VBRY?

a. Four years

b. Two years

c. Three years

d. One year

Answer. a

9. Which organisation conducted the VARTA media workshop on youth empowerment and employment generation in Kolasib?

a. Mizoram Journalist Association

b. Mizoram Khadi & Village Industries Board

c. Press Information Bureau, Aizawl

d. Nasha Mukh Bharat Abhiyan

Answer. c

10. Which organisation manages digital access to research journals under the One Nation One Subscription (ONOS) scheme?

- a. University Grants Commission
- b. Department of Higher Education
- c. Information and Library Network Centre
- d. Anusandhan National Research Foundation

Answer. c

11. Which structural design was used for the Chenab Rail Bridge inaugurated in Jammu and Kashmir in June 2025?

- a. Cable-stayed bridge
- b. Vertical-lift bridge
- c. Steel arch bridge
- d. Suspension bridge

Answer. c

12. Which date did the United Nations designate as World Day for Glaciers in 2025?

- a. 20 March
- b. 21 March
- c. 22 March
- d. 23 March

Answer. b

13. Which city hosted the Maha Kumbh Mela in 2025?

- a. Nashik
- b. Haridwar
- c. Ujjain
- d. Prayagraj

Answer. d

14. What was Maharashtra's rank in the overall medal tally of the Khelo India Youth Games 2025 held in Bihar?

- a. First
- b. Second
- c. Third
- d. Fourth

Answer. a

15. Which archaeological monument at Junapani in Nagpur district is centrally protected?

- a. Rock-cut cave
- b. Buddhist stupa
- c. Ancient fort
- d. Stone circle

Answer. d

16. Who is inferred as the father of Satakarni I based on the Naneghat royal portraits?

- a. Krishna
- b. Vedishri

c. Simuka

d. Shaktishri

Answer. c

17. Which literary work is attributed to the Vakataka ruler Pravarasena II?

a. Setubandha

b. Meghaduta

c. Raghuvamsa

d. Gathasaptasati

Answer. a

18. Which ruler built Ballarpur Fort and shifted the Gond kingdom's capital from Sirpur to Ballarpur?

a. Kol Bheel

b. Khandkya Ballal Singh

c. Nilkanth Shah

d. Raghuji Bhosale

Answer. b

19. Which city was the capital of the Yadava kingdom before Singhana II's territorial expansion?

a. Sthanak

b. Vallipattana

c. Devgiri

d. Ballarpur

Answer. c

20. Which ruling dynasty was established at Ahmadnagar after the decline of the Bahmani kingdom?

- a. Imadshahi
- b. Baridshahi
- c. Adilshahi
- d. Nizamshahi

Answer. d

21. Which fort did Chhatrapati Shivaji Maharaj build near Malwan to protect the Konkan coast?

- a. Sindhudurg
- b. Padmadurg
- c. Pratapgad
- d. Rajgad

Answer. a

22. Which Maratha fort near Nashik resisted repeated attacks by Aurangzeb's generals during Sambhaji Maharaj's reign?

- a. Janjira
- b. Ramsej
- c. Revdanda
- d. Fonda

Answer. b

23. Which city became the Maratha capital after Shahu Maharaj's victory in the Battle of Khed?

a. Kolhapur

b. Satara

c. Panhala

d. Delhi

Answer. b

24. Which ruler resumed fighting against the Marathas after the Third Battle of Panipat and was defeated at Rakshasbhuvan?

a. Ahmad Shah Abdali

b. Hyder Ali

c. The Nizam

d. Shah Alam

Answer. c

25. During which battle in 1818 was Maratha commander Bapu Gokhale killed while fighting against the British?

a. Battle of Ashti

b. Battle of Kharda

c. Battle of Wadgaon

d. Third Battle of Panipat

Answer. a

26. Which organisation did Justice Mahadev Govind Ranade and Dr R G Bhandarkar help develop in Maharashtra?

a. Brahmo Samaj

b. Satyashodhak Samaj

c. Prarthana Samaj

d. Arya Samaj

Answer. c

27. Which institution did Pandita Ramabai establish in Bombay to provide security and education to young Hindu widows?

a. Sharada Sadan

b. Arya Mahila Samaj

c. Women's Medical College

d. International Council of Women

Answer. a

28. What political arrangement did the Home Rule League primarily seek for India within the British Empire?

a. Complete separation through revolution

b. Administrative control by princely states

c. Representation without governing authority

d. Significant degree of self-government

Answer. d

29. Which group was responsible for actively supervising the beginning of the non-violent campaign at Shiroda?

a. Deogirikar, Dastane and Appasaheb Apte

b. Kosambi, Bhagawat and Sitaram Bhauji Chaudhari

c. S.D. Javadekar, Dr Athalye and Vinayakrao Bhuskute

d. Mandalik, Ketkar and Haribhau Joshi

Answer. c

30.

During the post-monsoon heat conditions reported over Mumbai and the Konkan coast in October 2026, which weather pattern restricted the usual cooling influence of the sea breeze?

- a. Persistent westerly flow from the Arabian Sea
- b. Frequent post-monsoon thunderstorm development
- c. High pressure over Gujarat with easterly to northeasterly winds
- d. Continued southwest monsoon circulation over Maharashtra

Answer. c

31. In India, which physical feature prevents very cold northern winds from freely entering the country?

- a. Himalayan ranges
- b. Western Ghats
- c. Eastern Ghats
- d. Aravali ranges

Answer. a

32. In Maharashtra, which region shows the smallest variation in mean daily temperature through the year?

- a. Coastal belt
- b. Madhya Maharashtra
- c. Marathwada
- d. Vidarbha

Answer. a

33. Which process drives deep-sea movement when differences in temperature and salinity create variations in seawater density?

- a. Surface redistribution
- b. Westerly circulation
- c. Circular current pattern
- d. Thermohaline circulation

Answer. d

34. With the advance of the monsoon current in June, what atmospheric condition becomes particularly prominent over Konkan?

- a. Predominantly clear skies continuing from the pre-monsoon period
- b. A sharp increase in extensive cloud cover
- c. A gradual reduction in afternoon cloud development
- d. Light cloud cover confined mainly to the mornings

Answer. b

35. Which geological formation in west-central India consists of extensive layers of solidified flood basalt?

- a. Deccan Traps
- b. Malwa Plateau
- c. Mandla Lobe
- d. Saurashtra Plateau

Answer. a

36. At Pandharpur in Maharashtra, by which alternative name is the Bhima commonly referred to?

- a. Indrayani River
- b. Mula-Mutha River
- c. Nira River
- d. Chandrabhaga River

Answer. d

37. Kanwar Lake Bird Sanctuary is recognised as which geographical type of freshwater body?

- a. Lagoon
- b. Glacial lake
- c. Oxbow lake
- d. Crater lake

Answer. c

38. Which form develops where the underlying soil resists erosion more strongly than the surface soil?

- a. U-shaped gully
- b. V-shaped gully
- c. Linear gully
- d. Branching gully

Answer. b

39. Through which area is the northern Western Ghats tiger population connected towards Goa from Sahyadri Tiger Reserve?

- a. Koyana Sanctuary
- b. Radhanagari Wildlife Sanctuary

c. Chandoli National Park

d. Anshi-Dandeli

Answer. b

40. Which crop grows well on sandy and shallow black soils, with Maharashtra among its major producing states?

a. Wheat

b. Ragi

c. Bajra

d. Maize

Answer. c

41. Which type of river is identified when sediment deposition causes a gradual rise in its bed level?

a. Aggrading river

b. Degrading river

c. Stable river

d. Tidal river

Answer. a

42. In Kolhapur district, in which direction does the amount of precipitation generally decline across the region?

a. East to west

b. West to east

c. North to south

d. South to north

Answer. b

43. In the Northern Hemisphere, towards which side are moving objects displaced relative to their direction of travel?

a. East

b. West

c. Left

d. Right

Answer. d

44. Which region of Maharashtra forms part of the state's major dry rain-shadow belt east of the Western Ghats?

a. Konkan coast

b. Sahyadrian crests

c. Solapur–Ahmednagar

d. Eastern Vidarbha

Answer. c

45.

When does a Governor's ordinance cease to operate if the Maharashtra Legislative Assembly reassembles on 1 July and the Legislative Council on 8 July?

a. 21 June

b. 12 August

c. 19 August

d. 10 November

Answer. c

46.

Which authority finally decides a doubt on whether a particular state matter in Maharashtra lies outside the advice of the Council of Ministers?

- a. Chief Minister
- b. State Governor
- c. High Court
- d. Union President

Answer. b

47.

What happens to an ordinary bill if the Maharashtra Legislative Council rejects it after the Legislative Assembly has passed it a second time?

- a. Joint sitting
- b. Bill lapses
- c. Reserved for President
- d. Deemed passed

Answer. d

48. Which expenditure does Maharashtra's Appropriation Bill cover in addition to the grants voted by the Legislative Assembly?

- a. Charged expenditure
- b. Contingency Fund advances
- c. Public Account payments
- d. Municipal fund payments

Answer. a

49. From which event is the six-month limit between two sessions of the Maharashtra Legislative Assembly counted?

- a. Prorogation order
- b. Last sitting
- c. Governor's address
- d. Summons date

Answer. b

50. Which authority can extend a District Magistrate's prohibitory order in a Maharashtra district beyond its two-month limit?

- a. Sessions Judge
- b. Divisional Commissioner
- c. State Government
- d. High Court

Answer. c

51. Which authority appoints the Talathi of a saza in Maharashtra, unlike the Tehsildar, who is appointed by the State Government?

- a. Divisional Commissioner
- b. Sub-Divisional Officer
- c. Circle Officer
- d. District Collector

Answer. d

52.

Which authority nominates the members drawn from recognised non-government organisations to a Wards Committee of a Maharashtra municipal corporation?

- a. Ward councillors

b. Municipal Commissioner

c. City Mayor

d. State Government

Answer. a

53.

Whose prior approval must the Maharashtra Lokayukta obtain before starting a preliminary inquiry into a corruption complaint against an Indian Administrative Service officer serving the State?

a. Governor

b. Chief Minister

c. Chief Secretary

d. Departmental Minister

Answer. b

54. Who is directly responsible for the due fulfilment of the duties that the law places on a Gram Panchayat in Maharashtra?

a. Gram Sabha

b. Panchayat Secretary

c. Sarpanch

d. Panchayat Samiti

Answer. c

55. Which service is a discretionary function of a municipal corporation in Maharashtra?

a. Fire brigade

b. Street lighting

c. Primary schools

d. Ambulance service

Answer. d

56. Which ex officio post does the Chief Secretary of Maharashtra hold in the State Disaster Management Authority?

a. Chief Executive Officer

b. Chairperson

c. Vice-Chairperson

d. Member Secretary

Answer. a

57. Which ground of discrimination is barred when the State imposes compulsory service for public purposes under Article 23?

a. Sex

b. Class

c. Descent

d. Residence

Answer. b

58.

Which matter does the Union Finance Commission recommend along with the division of net tax proceeds between the Union and the States?

a. GST rate fixation

b. Union borrowing limits

c. Inter-State share allocation

d. State budget approval

Answer. c

59.

Which authority is empowered to bar the Supreme Court's jurisdiction over a river water dispute between Maharashtra and Karnataka?

a. Union President

b. Inter-State Council

c. Central Government

d. Parliament

Answer. d

60.

Under Maharashtra's PACS strengthening scheme, which operational measure determines the amount of financial assistance awarded to an eligible society?

a. Deposit balances

b. Loan disbursal

c. Membership growth

d. Audit completion

Answer. b

61.

Under India's e-NWR-based pledge-financing programme, which financial measure protects eligible lenders against specified losses from borrower default and warehouseman risks?

a. Interest subvention

b. Credit guarantee

c. Price support

d. Warehouse insurance

Answer. b

62.

A Konkan village establishes a cashew-processing enterprise, which economic benefit can residents gain through participation in its operations?

a. Farm leasing

b. Crop exports

c. Local employment

d. Land ownership

Answer. c

63.

A goat-rearing group in drought-prone Maharashtra has animals ready but cannot supply distant buyers, which proposed intervention addresses this?

a. Logistics companies

b. Fodder camps

c. Farm ponds

d. Breeding training

Answer. a

64. Which measure did Maharashtra implement to improve the availability of green livestock feed in the Marathwada region?

a. Milk procurement

b. Disease vaccination

c. Artificial insemination

d. Seed distribution

Answer. d

65.

Which assistance does Maharashtra's sugarcane workers' welfare scheme provide to households affected by accidental death or disability?

a. Medical reimbursements

b. Education allowances

c. Housing assistance

d. Ex-gratia grants

Answer. d

66.

Which establishments does Pune's SARTHI explicitly support its target-group members in creating through entrepreneurship-oriented skill-development programmes?

a. Industrial units

b. Training centres

c. Research institutes

d. Government offices

Answer. a

67. Which facility serves as a local retail outlet under Maharashtra's inland fisheries development measures?

a. Cold storages

b. Fish hatcheries

c. Feed mills

d. Fish kiosks

Answer. d

68.

A Marathwada farmer grows pulses alongside cotton rather than relying on cotton alone to reduce exposure to which economic uncertainty?

- a. Land rental rate fluctuations
- b. Farm wage fluctuations
- c. Loan interest fluctuations
- d. Crop price fluctuations

Answer. d

69. Which form of assurance supports bank financing of Joint Liability Groups among rural cultivators?

- a. Land mortgage
- b. Mutual guarantee
- c. Cash deposit
- d. External surety

Answer. b

70. Which combination of taxes applies to taxable intra-State supplies of goods and services within Maharashtra?

- a. CGST–IGST
- b. CGST–SGST
- c. IGST–UTGST
- d. SGST–UTGST

Answer. b

71.

Which criterion guides the selection of proposed schemes by Maharashtra's Tribal Development Department under the Tribal Sub-Plan?

- a. Expenditure totals
- b. Actual benefits
- c. Departmental preferences
- d. Scheme counts

Answer. b

72.

Which insurance principle allows PMFBY to cover losses among rain-fed cultivators through contributions collected from numerous participants?

- a. Premium subsidy
- b. Credit provision
- c. Risk pooling
- d. Income support

Answer. c

73. Which agricultural lending purpose receives support through NABARD's long-term refinance to rural financial institutions?

- a. Production activities
- b. Marketing activities
- c. Investment activities
- d. Procurement activities

Answer. c

74. Which economic condition underlies competition between agricultural cultivation and industrial construction for land?

- a. Resource scarcity

- b. Capital mobility
- c. Price stability
- d. Income distribution

Answer. a

75.

A restored Deccan grassland shows increased root biomass and soil organic carbon over several years. Which ecological function directly supports climate mitigation?

- a. Carbon sequestration
- b. Groundwater recharge
- c. Nutrient cycling
- d. Soil erosion control

Answer. a

76. Which agricultural input may be required in smaller amounts owing to the activity of Rhizobium in leguminous fields?

- a. Nitrogen fertiliser
- b. Phosphate fertiliser
- c. Potash fertiliser
- d. Zinc fertiliser

Answer. a

77. Which reproductive result in Maharashtra orchards is strengthened by visits from wild bees during flowering?

- a. Fruit formation
- b. Pollen production

c. Flower initiation

d. Seed dispersal

Answer. a

78. Which material is physically trapped by streamside vegetation before drainage from cultivated land reaches a watercourse?

a. Dissolved salts

b. Suspended sediment

c. Soluble nutrients

d. Dissolved pesticides

Answer. b

79. Which form of water contamination is principally indicated by elevated BOD readings in an urban river?

a. Thermal pollution

b. Saline pollution

c. Organic pollution

d. Radioactive pollution

Answer. c

80. Which change occurs in the pH of poorly buffered river water when acid rain from industrial emissions enters it?

a. pH rises

b. pH stabilises

c. pH oscillates

d. pH falls

Answer. d

81.

Which freshwater insect group is generally sensitive to acidic contamination and indicates conditions less affected by such pollution?

a. Midge larvae

b. Alderfly larvae

c. Fishfly larvae

d. Mayfly nymphs

Answer. d

82. What happens to dissolved oxygen levels in rivers following a rise in temperature from industrial cooling discharges?

a. Increase

b. Stabilise

c. Fluctuate

d. Decrease

Answer. d

83. Which activity would directly help colleges near Mumbai's beaches remove accumulated plastic waste from coastal areas?

a. Establishing plastic-manufacturing units

b. Replacing municipal waste collectors

c. Undertaking regular beach clean-up drives

d. Discontinuing waste-segregation programmes

Answer. c

84.

Which Nashik-based environmental organisation is identified with workshops on waste segregation and recycling and cleanliness drives in public and heritage areas?

- a. CERE
- b. Green Vision Nashik
- c. Nisarg Seva Samiti
- d. Eco Club Nashik

Answer. d

85.

Which locality in Nashik is specifically associated with industrial contamination that has made groundwater sources unsafe for drinking?

- a. Gangapur Road
- b. Nashik MIDC area
- c. Nandgaon taluka
- d. Cholmukh village

Answer. b

86.

Which SEPP output compiles district-level information on general and physical features, water resources, sensitive zones and major pollution sources at a scale of 1:2,50,000?

- a. State Environmental Atlas
- b. District Industrial Siting Guidelines
- c. State-Level Industrial Siting Guidelines
- d. District Environmental Atlas

Answer. d

87.

In a mycorrhizal association, which substances does the plant supply to its fungal partner using carbon fixed through photosynthesis?

- a. Sugars or lipids
- b. Phosphorus or zinc
- c. Nitrogen or water
- d. Minerals or nitrates

Answer. a

88. Which semipermeable membrane material is used in seawater desalination by reverse osmosis?

- a. Parchment
- b. Cellophane
- c. Cellulose acetate
- d. Pig's bladder

Answer. c

89. Which scientific principle allows rooftop solar panels in Nagpur to generate electricity directly from sunlight?

- a. Electromagnetic induction
- b. Thermal energy conversion
- c. Photovoltaic effect
- d. Nuclear fission

Answer. c

90. Which type of motor operates with its rotor rotating slower than the rotating magnetic field?

- a. Stepper motor

- b. Synchronous motor
- c. Asynchronous motor
- d. Universal motor

Answer. c

91. Which physical property of milk is measured using a lactometer at a dairy collection centre?

- a. Specific gravity
- b. Boiling point
- c. Freezing point
- d. Viscosity

Answer. a

92. Which process allows heavier suspended particles to settle at the bottom during drinking-water treatment?

- a. Aeration
- b. Sedimentation
- c. Filtration
- d. Disinfection

Answer. b

93. Which property allows ice to absorb heat without changing temperature while melting around a fish catch?

- a. Latent heat of fusion
- b. Latent heat of vaporisation
- c. Specific heat capacity

d. Melting point

Answer. a

94. Which mosquito and breeding-water combination should a dengue prevention team target?

a. Anopheles – Sewage water

b. Culex – Clean water

c. Culex – Sewage water

d. Aedes – Clean water

Answer. d

95. Which pigment is the chief photosynthetic pigment and absorbs mainly blue and red light?

a. Chlorophyll b

b. Chlorophyll a

c. Xanthophylls

d. Carotenoids

Answer. b

96. At which stage do the two contrasting alleles of a hybrid pea plant separate from each other?

a. Gamete formation

b. Fertilisation

c. Seed germination

d. Seed maturation

Answer. a

97. Which term applies when electrons pass from a charged body to a neutral conductor through physical contact?

- a. Induction
- b. Earthing
- c. Conduction
- d. Friction

Answer. c

98. Which property of a sound wave increases when a drum is struck harder, producing a louder sound?

- a. Wavelength
- b. Frequency
- c. Time period
- d. Amplitude

Answer. d

99.

What is formed when thyroxine is treated in alkaline solution with hydrogen in the presence of colloidal palladium, replacing its iodine atoms with hydrogen?

- a. Thyroglobulin
- b. Quinol
- c. Oxalic acid
- d. Thyronine

Answer. d

100.

Which pair of immune-cell populations is primarily responsible for adaptive immunological memory and a faster response on subsequent exposure to the same antigen?

a. Memory T cells and memory B cells

b. Neutrophils and eosinophils

c. Basophils and mast cells

d. Macrophages and dendritic cells

Answer. a

Test Question Language:- REGIONAL

1. नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळाच्या कोणत्या टप्प्याचे उद्घाटन ८ ऑक्टोबर २०२५ रोजी करण्यात आले ?

a. दुसरा टप्पा

b. पहिला टप्पा

c. तिसरा टप्पा

d. चौथा टप्पा

Answer. b

2. ऑक्टोबर २०२५ मध्ये मुंबई मेट्रो मार्गिका ३ वरील कोणत्या विभागाचे उद्घाटन करण्यात आले , ज्यामुळे अॅक्का मार्गिका पूर्ण झाली ?

a. बीकेसी ते आचार्य अत्रे चौक

b. आरे जेव्हीएलआर ते बीकेसी

c. कफ परेड ते आरे जेव्हीएलआर

d. आचार्य अत्रे चौक ते कफ परेड

Answer. d

3.

महाराष्ट्राच्या जल जीवन मिशन (JJM) २.० अंतर्गत करण्यात आलेल्या सामंजस्य करारानुसार , शाश्वत ग्रामीण पिण्याच्या पाण्याच्या स्रोतांचे नियोजन करण्यासाठी कोणती डिजिटल प्रणाली उपयुक्त ठरते ?

- a. सुजलम भारत
- b. निर्णय समर्थन प्रणाली
- c. मेरी पंचायत ॲप्लिकेशन
- d. जल सेवा आकलन

Answer. b

4.

भारत सरकारच्या निधीतून राबविण्यात येणाऱ्या भारतजेन या बहुभाषिक कृत्रिम बुद्धिमत्ता उपक्रमाच्या संशोधनाचे आणि एकात्मिकरणाने नेतृत्व कोणत्या संस्थेने केले ?

- a. आयआयटी मुंबई
- b. आयआयटी मद्रास
- c. आयआयटी मंडी
- d. आयआयटी कानपूर

Answer. a

5.

महाराष्ट्राच्या २०२५ च्या औद्योगिक धोरणांतर्गत विविध क्षेत्रांतील प्रकल्पांना एका समान डिजिटल व्यासपीठावर आणण्यासाठी कोणता उपक्रम सुरू करण्यात आला ?

- a. मैत्री पोर्टल
- b. शासन-गुंतवणूकदार संवाद मंच
- c. इन्व्हेस्ट महाराष्ट्र
- d. कंट्री डेस्क

Answer. c

6. २०२५ मधील ॲक्सओम -४ मोहिमेत ग्रुप कॅप्टन शुभांशू शुक्ला यांची नेमकी कोणती भूमिका निश्चित करण्यात आली होती ?

- a. मोहिमेचे कमांडर
- b. मोहिमेतील तज्ज्ञ
- c. नियुक्त पर्यायी सदस्य
- d. मोहिमेचे पायलट

Answer. d

7. COP30 परिषदेत विकसित देशांच्या हवामान वित्तपुरवठा करण्याच्या दायित्वासंदर्भात भारताने पॅरिस करारातील कोणत्या अनुच्छेदावर भर दिला ?

- a. अनुच्छेद ७.६
- b. अनुच्छेद ९.१
- c. अनुच्छेद ९.५
- d. अनुच्छेद २.१(c)

Answer. b

8. पीएम -व्हीबीआरवाय अंतर्गत पात्र उत्पादन क्षेत्रातील नियोक्त्यांना प्रोत्साहन देण्याचा कमाल कालावधी किती आहे ?

- a. चार वर्षे
- b. दोन वर्षे
- c. तीन वर्षे
- d. एक वर्ष

Answer. a

9. कोलासिब येथे युवकांचे सक्षमीकरण आणि रोजगारनिर्मिती या विषयांवर वार्ता माध्यम कार्यशाळेचे आयोजन कोणत्या संस्थेने केले ?

- a. मिझोराम पत्रकार संघटना
- b. मिझोराम खादी व ग्रामोद्योग मंडळ

c. प्रेस इन्फॉर्मेशन ब्यूरो, ऐझॉल

d. नशामुक्त भारत अभियान

Answer. c

10. 'एक राष्ट्र, एक वर्गणी' योजनेअंतर्गत संशोधन नियतकालिकांचा डिजिटल प्रवेश कोणती संस्था व्यवस्थापित करते ?

a. विद्यापीठ अनुदान आयोग

b. उच्च शिक्षण विभाग

c. इन्फॉर्मेशन अँड लायब्ररी नेटवर्क सेंटर

d. अनुसंधान राष्ट्रीय संशोधन प्रतिष्ठान

Answer. c

11.

जून २०२५ मध्ये जम्मू आणि काश्मीरमध्ये उद्घाटन करण्यात आलेल्या चिनाब रेल्वे पुलासाठी कोणत्या प्रकारच्या संरचनात्मक अभिकल्पाचा वापर करण्यात आला ?

a. केबल-आधारित पूल

b. उभ्या दिशेने उचलता येणारा पूल

c. पोलादी कमानीचा पूल

d. झुलता पूल

Answer. c

12. संयुक्त राष्ट्रांनी २०२५ मध्ये जागतिक हिमनदी दिन म्हणून कोणती तारीख निश्चित केली ?

a. २० मार्च

b. २१ मार्च

c. २२ मार्च

d. २३ मार्च

Answer. b

13. २०२५ मध्ये महाकुंभमेळ्याचे आयोजन कोणत्या शहरात करण्यात आले ?

a. नाशिक

b. हरिद्वार

c. उज्जैन

d. प्रयागराज

Answer. d

14. बिहार येथे आयोजित खेळो इंडिया युवा क्रीडा स्पर्धा २०२५ च्या एकूण पदकतालिकेत महाराष्ट्राचा क्रमांक किती होता ?

a. पहिला

b. दुसरा

c. तिसरा

d. चौथा

Answer. a

15. नागपूर जिल्ह्यातील जुनापानी येथील कोणत्या पुरातत्त्वीय स्मारकाला केंद्र सरकारकडून संरक्षित स्मारकाचा दर्जा देण्यात आला आहे ?

a. कातळात कोरलेली गुहा

b. बौद्ध स्तूप

c. प्राचीन किल्ला

d. दगडी वर्तुळ

Answer. d

16. नाणेघाट येथील राजप्रतिमांच्या आधारे सातकर्णी प्रथम यांचे वडील कोण होते , असा निष्कर्ष काढला जातो ?

- a. कृष्ण
- b. वेदिश्री
- c. सिमुक
- d. शक्तिश्री

Answer. c

17. वाकाटक राजा प्रवरसेन द्वितीय यांच्याशी कोणती साहित्यकृती संबंधित आहे ?

- a. सेतुबांध
- b. मेघदूत
- c. रघुवंश
- d. गाथासप्तशती

Answer. a

18. बल्लारपूर किल्ल्याची उभारणी करून गोंड राज्याची राजधानी सिरपूरहून बल्लारपूर येथे कोणी हलविली ?

- a. कोल भील
- b. खांडक्या बल्लाळसिंह
- c. नीलकंठ शाह
- d. रघुजी भोसले

Answer. b

19. सिंधण द्वितीय यांच्या प्रादेशिक विस्तारापूर्वी यादव राज्याची राजधानी कोणते शहर होते ?

- a. स्थानक
- b. वल्लीपट्टण
- c. देवगिरी
- d. बल्लारपूर

Answer. c

20. बहामनी राज्याच्या न्हासानंतर अहमदनगर येथे कोणत्या राजवंशाची स्थापना झाली ?

- a. इमादशाही
- b. बरीदशाही
- c. आदिलशाही
- d. निजामशाही

Answer. d

21. कोकण किनारपट्टीच्या संरक्षणासाठी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी मालवणजवळ कोणता किल्ला बांधला ?

- a. सिंधुदुर्ग
- b. पद्मदुर्ग
- c. प्रतापगड
- d. राजगड

Answer. a

22. संभाजी महाराजांच्या कारकिर्दीत औरंगजेबाच्या सेनापतींच्या वारंवार होणाऱ्या हल्ल्यांचा प्रतिकार नाशिकजवळील कोणत्या मराठा किल्ल्याने केला ?

- a. जंजिरा

b. रामशेज

c. रेवदंडा

d. फोंडा

Answer. b

23. खेडच्या युद्धात शाहू महाराजांनी विजय मिळवल्यानंतर मराठा राज्याची राजधानी कोणते शहर बनले ?

a. कोल्हापूर

b. सातारा

c. पन्हाळा

d. दिल्ली

Answer. b

24. पानिपतच्या तिसऱ्या युद्धानंतर मराठ्यांविरुद्ध पुन्हा युद्ध सुरू करून राक्षसभुवन येथे पराभूत झालेला शासक कोण होता ?

a. अहमदशाह अब्दाली

b. हैदर अली

c. निजाम

d. शाह आलम

Answer. c

25. १८१८ मध्ये ब्रिटिशांविरुद्ध लढताना मराठा सेनापती बापू गोखले कोणत्या युद्धात मारले गेले ?

a. आष्टीचे युद्ध

b. खडर्गचे युद्ध

c. वडगावचे युद्ध

d. पानिपतचे तिसरे युद्ध

Answer. a

26. न्यायमूर्ती महादेव गोविंद रानडे आणि डॉ. आर. जी. भांडारकर यांनी महाराष्ट्रात कोणत्या संस्थेच्या विकासासाठी मदत केली ?

a. ब्राह्मो समाज

b. सत्यशोधक समाज

c. प्रार्थना समाज

d. आर्य समाज

Answer. c

27. तरुण हिंदू विधवांना सुरक्षित निवास आणि शिक्षण उपलब्ध करून देण्यासाठी पंडिता रमाबाईंनी मुंबईत कोणती संस्था स्थापन केली ?

a. शारदा सदन

b. आर्य महिला समाज

c. महिला वैद्यकीय महाविद्यालय

d. आंतरराष्ट्रीय महिला परिषद

Answer. a

28. ब्रिटिश साम्राज्यांतर्गत भारतासाठी होमरूल लीगला प्रामुख्याने कोणती राजकीय व्यवस्था अपेक्षित होती ?

a. क्रांतीद्वारे संपूर्ण फारकत

b. संस्थानिकांकडे प्रशासकीय नियंत्रण

c. शासनकारभाराचा अधिकार नसताना प्रतिनिधित्व

d. स्वशासनाचा लक्षणीय अधिकार

Answer. d

29. शिरोडा येथील अहिंसक आंदोलनाच्या प्रारंभिक टप्प्यावर सक्रियपणे देखरेख करण्याची जबाबदारी कोणत्या गटाने पार पाडली ?

a. देवगिरीकर, दस्ताने आणि आप्पासाहेब आपटे

b. कोसंबी, भागवत आणि सीताराम भाऊजी चौधरी

c. एस. डी. जावडेकर, डॉ. आठल्ये आणि विनायकराव भुस्कुटे

d. मांडलिक, केतकर आणि हरिभाऊ जोशी

Answer. c

30.

ऑक्टोबर २०२६ मध्ये मुंबई आणि कोकण किनारपट्टीवर नोंदवलेल्या मान्सूनोत्तर उष्ण हवामानाच्या काळात , समुद्राकडून येणाऱ्या वाऱ्यांमुळे होणारा नेहमीचा गारवा कोणत्या हवामानस्थितीमुळे मर्यादित झाला ?

a. अरबी समुद्राकडून येणारा सततचा पश्चिमी वाऱ्यांचा प्रवाह

b. मान्सूनोत्तर वादळी पावसाची वारंवार निर्मिती

c. गुजरातवरील उच्च वायुदाब आणि पूर्व व ईशान्य दिशांकडून वाहणारे वारे

d. महाराष्ट्रावरील नैऋत्य मान्सूनचे सततचे अभिसरण

Answer. c

31. भारतात उत्तरेकडून येणाऱ्या अतिथंड वाऱ्यांना देशात मुक्तपणे प्रवेश करण्यापासून कोणते भौगोलिक वैशिष्ट्य रोखते ?

a. हिमालय पर्वतरांगा

b. पश्चिम घाट

c. पूर्व घाट

d. अरवली पर्वतरांगा

Answer. a

32. महाराष्ट्रातील कोणत्या प्रदेशात वर्षभरातील सरासरी दैनिक तापमानातील चढ-उतार सर्वात कमी आढळतात ?

a. किनारपट्टीचा प्रदेश

b. मध्य महाराष्ट्र

c. मराठवाडा

d. विदर्भ

Answer. a

33.

तापमान आणि क्षारतेतील फरकांमुळे समुद्राच्या पाण्याच्या घनतेत बदल होतो . या बदलांमुळे खोल समुद्रातील जलप्रवाहांची हालचाल कोणत्या प्रक्रियेद्वारे घडते ?

a. पृष्ठभागावरील जलाचे पुनर्वितरण

b. पश्चिमी वाऱ्यांचे अभिसरण

c. वर्तुळाकार प्रवाह पद्धती

d. तापमान-क्षारता-प्रेरित जलाभिसरण

Answer. d

34. जून महिन्यात मान्सूनचा प्रवाह पुढे सरकल्यानंतर कोकण प्रदेशात कोणती वातावरणीय स्थिती विशेषत्वाने दिसून येते ?

a. मान्सूनपूर्व काळापासून असलेले प्रामुख्याने निरभ्र आकाश कायम राहणे

b. विस्तृत ढगाळ वातावरणात लक्षणीय वाढ होणे

c. दुपारच्या वेळी ढगनिर्मितीचे प्रमाण हळूहळू कमी होणे

d. प्रामुख्याने सकाळच्या वेळेपुरते मर्यादित हलके ढगाळ वातावरण

Answer. b

35. पश्चिम -मध्य भारतात घनरूप झालेल्या विस्तृत पूरजन्य बेसाल्ट खडकांच्या थरांपासून कोणती भूशास्त्रीय रचना निर्माण झाली आहे ?

a. दख्खनचे पठार (डेक्कन ट्रॅप्स)

b. माळवा पठार

c. मांडला लाव्हा प्रदेश

d. सौराष्ट्र पठार

Answer. a

36. महाराष्ट्रातील पंढरपूर येथे भीमा नदीला कोणत्या पर्यायी नावाने ओळखले जाते ?

a. इंद्रायणी नदी

b. मुळा-मुठा नदी

c. नीरा नदी

d. चंद्रभागा नदी

Answer. d

37. कंवर सरोवर पक्षी अभयारण्याला गोड्या पाण्याच्या कोणत्या भौगोलिक प्रकारातील जलाशय म्हणून ओळखले जाते ?

a. खारकच्छ सरोवर

b. हिमनदीजन्य सरोवर

c. विसर्पखंड सरोवर

d. ज्वालामुखी विवरातील सरोवर

Answer. c

38.

जेव्हा जमिनीच्या पृष्ठभागावरील मातीच्या तुलनेत तिच्या खालच्या थरातील मातीची धूप होण्यास अधिक प्रतिकारक्षमता असते , तेव्हा कोणत्या प्रकारची घळ तयार होते ?

a. U-आकाराची घळ

b. V-आकाराची घळ

c. सरळ घळ

d. शाखायुक्त घळ

Answer. b

39. सह्याद्री व्याघ्र प्रकल्पातून गोव्याच्या दिशेने उत्तर पश्चिम घाटातील वाघांच्या अधिवासाला जोडणारा मार्ग कोणत्या क्षेत्रातून जातो ?

a. कोयना अभयारण्य

b. राधानगरी वन्यजीव अभयारण्य

c. चांदोली राष्ट्रीय उद्यान

d. अंशी-दांडेली

Answer. b

40. वालुकामय आणि उथळ काळ्या जमिनीत कोणते पीक चांगले वाढते आणि महाराष्ट्र हे त्या पिकाच्या प्रमुख उत्पादक राज्यांपैकी एक आहे ?

a. गहू

b. नाचणी

c. बाजरी

d. मका

Answer. c

41. गाळ साचल्यामुळे नदीच्या पात्राची पातळी हळूहळू उंचावत जाते , अशा नदीला कोणत्या प्रकारची नदी म्हणतात ?

a. गाळ साचून पात्राची पातळी उंचावणारी नदी

b. पात्राची पातळी खालावत जाणारी नदी

c. स्थिर नदी

d. भरती-ओहोटीच्या प्रभावाखालील नदी

Answer. a

42. कोल्हापूर जिल्ह्यात सर्वसाधारणपणे कोणत्या दिशेने पर्जन्यमानाचे प्रमाण कमी होत जाते ?

a. पूर्वेकडून पश्चिमेकडे

b. पश्चिमेकडून पूर्वेकडे

c. उत्तरेकडून दक्षिणेकडे

d. दक्षिणेकडून उत्तरेकडे

Answer. b

43. उत्तर गोलार्धात गतिमान वस्तूंचे त्यांच्या गतीच्या दिशेच्या तुलनेत कोणत्या बाजूला विचलन होते ?

a. पूर्वेकडे

b. पश्चिमेकडे

c. डावीकडे

d. उजवीकडे

Answer. d

44. पश्चिम घाटाच्या पूर्वेकडील महाराष्ट्राच्या प्रमुख कोरड्या पर्जन्यछायेच्या पट्ट्यात कोणत्या प्रदेशाचा समावेश होतो ?

a. कोकण किनारपट्टी

b. सह्याद्रीची शिखरे

c. सोलापूर-अहमदनगर

d. पूर्व विदर्भ

Answer. c

45.

महाराष्ट्र विधानसभेचे अधिवेशन १ जुलै रोजी आणि विधान परिषदेचे अधिवेशन ८ जुलै रोजी पुन्हा सुरू झाल्यास, राज्यपालांनी काढलेला अध्यादेश कोणत्या तारखेला लागू राहणे बंद होईल ?

a. २१ जून

b. १२ ऑगस्ट

c. १९ ऑगस्ट

d. १० नोव्हेंबर

Answer. c

46.

महाराष्ट्रातील एखाद्या विशिष्ट राज्यविषयक प्रकरणात मंत्रिमंडळाचा सल्ला घेणे आवश्यक नाही की नाही, याबाबत शंका निर्माण झाल्यास त्यावर अंतिम निर्णय घेण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

a. मुख्यमंत्री

b. राज्यपाल

c. उच्च न्यायालय

d. राष्ट्रपती

Answer. b

47. महाराष्ट्र विधानसभेने एखादे सामान्य विधेयक दुसऱ्यांदा मंजूर केल्यानंतर विधान परिषदेने ते नाकारल्यास काय होते ?

a. दोन्ही सभागृहांची संयुक्त बैठक बोलावली जाते

b. विधेयक व्यपगत होते

c. विधेयक राष्ट्रपतींच्या विचारार्थ राखून ठेवले जाते

d. विधेयक मंजूर झाल्याचे मानले जाते

Answer. d

48. महाराष्ट्राच्या विनियोजन विधेयकात विधानसभेने मंजूर केलेल्या अनुदानांव्यतिरिक्त कोणत्या खर्चाचाही समावेश असतो ?

a. संचित निधीवरील भारित खर्च

b. आकस्मिकता निधीतून घेतलेल्या अग्रिम रकमा

c. सार्वजनिक लेखातील देयके

d. नगरपालिका निधीतील देयके

Answer. a

49. महाराष्ट्र विधानसभेच्या दोन अधिवेशनांमधील कालावधी सहा महिन्यांपेक्षा अधिक नसावा , ही मर्यादा कोणत्या घटनेपासून मोजली जाते ?

a. अधिवेशन संस्थगित करण्याचा आदेश

b. सभागृहाचे शेवटचे बैठकीचे सत्र

c. राज्यपालांचे अभिभाषण

d. अधिवेशन बोलावण्याच्या तारखेपासून

Answer. b

50.

महाराष्ट्रातील एखाद्या जिल्ह्यात जिल्हादंडाधिकाऱ्याने लागू केलेल्या प्रतिबंधात्मक आदेशाची दोन महिन्यांची मुदत संपल्यानंतर ती वाढविण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

a. सत्र न्यायाधीश

b. विभागीय आयुक्त

c. राज्य शासन

d. उच्च न्यायालय

Answer. c

51. महाराष्ट्रात सजेतील तलाठ्याची नियुक्ती कोणत्या प्राधिकाऱ्याकडून केली जाते ? (तहसीलदाराची नियुक्ती राज्य शासनाकडून केली जाते.)

a. विभागीय आयुक्त

b. उपविभागीय अधिकारी

c. मंडळ अधिकारी

d. जिल्हाधिकारी

Answer. d

52. महाराष्ट्रातील महानगरपालिकेच्या प्रभाग समितीवर मान्यताप्राप्त अशासकीय संस्थांमधून निवडल्या जाणाऱ्या सदस्यांची नामनिर्देशिती कोणते प्राधिकरण करते ?

a. प्रभागातील नगरसेवक

b. महानगरपालिका आयुक्त

c. शहराचे महापौर

d. राज्य शासन

Answer. a

53.

महाराष्ट्र राज्यात कार्यरत असलेल्या भारतीय प्रशासकीय सेवेतील (IAS) अधिकाऱ्याविरुद्ध भ्रष्टाचाराची तक्रार प्राप्त झाल्यास, प्राथमिक चौकशी सुरू करण्यापूर्वी महाराष्ट्राच्या लोकायुक्तांना कोणाची पूर्वमान्यता घ्यावी लागते ?

a. राज्यपाल

b. मुख्यमंत्री

c. मुख्य सचिव

d. संबंधित विभागाचे मंत्री

Answer. b

54. महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायतीवर कायद्याने सोपविलेल्या कर्तव्यांची योग्य पूर्तता करण्याची थेट जबाबदारी कोणाची असते ?

a. ग्रामसभा

b. ग्रामपंचायत सचिव

c. सरपंच

d. पंचायत समिती

Answer. c

55. महाराष्ट्रातील महानगरपालिकेच्या कोणत्या सेवेचा समावेश ऐच्छिक कार्यांमध्ये होतो ?

a. अग्निशमन सेवा

b. पथदिव्यांची व्यवस्था

c. प्राथमिक शाळा

d. रुग्णवाहिका सेवा

Answer. d

56. महाराष्ट्राचे मुख्य सचिव राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणामध्ये पदसिद्ध कोणते पद धारण करतात ?

a. मुख्य कार्यकारी अधिकारी

b. अध्यक्ष

c. उपाध्यक्ष

d. सदस्य सचिव

Answer. a

57. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद २३ नुसार , सार्वजनिक प्रयोजनासाठी सक्तीची सेवा लादताना राज्याला कोणत्या आधारावर भेदभाव करण्यास मनाई आहे ?

a. लिंग

b. वर्ग

c. वंशपरंपरा

d. निवासस्थान

Answer. b

58. केंद्र आणि राज्यांमध्ये निव्वळ कर उत्पन्नाच्या वाटपाबरोबरच केंद्रीय वित्त आयोग कोणत्या बाबीबाबत शिफारस करतो ?

a. वस्तू व सेवा कराचे दर निश्चित करणे

b. केंद्र सरकारच्या कर्जउभारणीवरील मर्यादा

c. आंतरराज्यीय वाटपातील हिस्सा निश्चित करणे

d. राज्याच्या अर्थसंकल्पाला मंजूरी देणे

Answer. c

59. महाराष्ट्र आणि कर्नाटक यांच्यातील नदीच्या पाण्याच्या वादासंदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाचे अधिकारक्षेत्र वर्जित करण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

a. राष्ट्रपती

b. आंतरराज्य परिषद

c. केंद्र सरकार

d. संसद

Answer. d

60.

महाराष्ट्राच्या प्राथमिक कृषी पतपुरवठा संस्था बळकटीकरण योजनेतर्गत पात्र संस्थेला किती आर्थिक सहाय्य दिले जाईल , हे कोणत्या कार्यात्मक निकषावर ठरवले जाते ?

- a. ठेवींची शिल्लक
- b. वितरित केलेली कर्जे
- c. सदस्यसंख्येतील वाढ
- d. लेखापरीक्षणाची पूर्तता

Answer. b

61.

भारताच्या इलेक्ट्रॉनिक निगोशिअबल वेअरहाऊस रिसीट (e-NWR) आधारित तारण वित्तपुरवठा कार्यक्रमांतर्गत , कर्जदाराच्या कर्जफेडीतील कसूर आणि गोदाम व्यवस्थापकाच्या जोखमीमुळे होणाऱ्या विशिष्ट नुकसानीपासून पात्र कर्जदात्यांना कोणती आर्थिक हमी संरक्षण देते ?

- a. व्याज अनुदान
- b. पत हमी
- c. किंमत समर्थन
- d. गोदाम विमा

Answer. b

62.

कोकणातील एखाद्या गावात काजू प्रक्रिया उद्योग सुरू करण्यात आल्यास , त्या उद्योगाच्या कामकाजात सहभागी होऊन स्थानिक रहिवाशांना कोणता आर्थिक लाभ मिळू शकतो ?

- a. शेतजमीन भाड्याने देणे
- b. कृषी उत्पादनांची निर्यात
- c. स्थानिक रोजगार
- d. जमिनीची मालकी

Answer. c

63.

महाराष्ट्रातील दुष्काळप्रवण भागातील शेळीपालक गटाकडे विक्रीसाठी तयार शेळ्या आहेत ; मात्र दूरच्या बाजारपेठांपर्यंत त्यांचा पुरवठा करणे शक्य होत नाही . ही समस्या सोडवण्यासाठी कोणता प्रस्तावित उपाय उपयुक्त ठरेल ?

a. वाहतूक व रसद सेवा पुरविणाऱ्या कंपन्या

b. चारा छावण्या

c. शेततळी

d. प्रजननविषयक प्रशिक्षण

Answer. a

64. मराठवाडा प्रदेशात पशुधनासाठी हिरव्या चान्याची उपलब्धता वाढवण्यासाठी महाराष्ट्राने कोणता उपाय अंमलात आणला ?

a. दूध संकलन

b. रोगप्रतिबंधक लसीकरण

c. कृत्रिम रेतन

d. बियाण्यांचे वितरण

Answer. d

65. महाराष्ट्राच्या ऊसतोड कामगार कल्याण योजनेतर्गत अपघाती मृत्यू किंवा अपंगत्वामुळे प्रभावित झालेल्या कुटुंबांना कोणत्या प्रकारचे सहाय्य दिले जाते ?

a. वैद्यकीय खर्चाची प्रतिपूर्ती

b. शैक्षणिक भत्ते

c. घरकुलासाठी आर्थिक सहाय्य

d. अनुग्रह अनुदान

Answer. d

66.

पुण्यातील सारथी संस्थेच्या उद्योजकता-केंद्रित कौशल्य विकास कार्यक्रमांद्वारे लक्षित गटातील सदस्यांना कोणत्या प्रकारचे उपक्रम स्थापन करण्यासाठी स्पष्टपणे सहाय्य केले जाते ?

- a. औद्योगिक घटक
- b. प्रशिक्षण केंद्रे
- c. संशोधन संस्था
- d. शासकीय कार्यालये

Answer. a

67. महाराष्ट्रातील अंतर्गत मत्स्यव्यवसाय विकास उपाययोजनांतर्गत स्थानिक किरकोळ विक्री केंद्र म्हणून कोणती सुविधा कार्य करते ?

- a. शीतगृहे
- b. मत्स्यबीज उबवणी केंद्रे
- c. पशुखाद्य निर्मिती केंद्रे
- d. मत्स्य विक्री केंद्रे

Answer. d

68.

मराठवाड्यातील एखादा शेतकरी केवळ कापसावर अवलंबून न राहता कापसासोबत कडधान्याची लागवड करतो . असे केल्याने कोणत्या आर्थिक अनिश्चिततेचा धोका कमी होतो ?

- a. शेतजमिनीच्या भाडेदरातील चढ-उतार
- b. शेतमजुरीच्या दरातील चढ-उतार
- c. कर्जाच्या व्याजदरातील चढ-उतार
- d. कृषी उत्पादनांच्या किमतीतील चढ-उतार

Answer. d

69. ग्रामीण शेतकऱ्यांच्या संयुक्त दायित्व गटांना (JLGs) बैँकांकडून कर्जपुरवठा करण्यासाठी कोणत्या प्रकारची हमी उपयुक्त ठरते ?

- a. जमीन गहाण

b. परस्पर हमी

c. रोख ठेव

d. बाह्य जामीनदाराची हमी

Answer. b

70. महाराष्ट्र राज्याच्या सीमांतर्गत वस्तु आणि सेवांच्या करपात्र व्यवहारांवर कोणत्या करांची संयुक्तपणे आकारणी केली जाते ?

a. केंद्रीय वस्तु व सेवा कर (CGST) – एकात्मिक वस्तु व सेवा कर (IGST)

b. केंद्रीय वस्तु व सेवा कर (CGST) – राज्य वस्तु व सेवा कर (SGST)

c. एकात्मिक वस्तु व सेवा कर (IGST) – केंद्रशासित प्रदेश वस्तु व सेवा कर (UTGST)

d. राज्य वस्तु व सेवा कर (SGST) – केंद्रशासित प्रदेश वस्तु व सेवा कर (UTGST)

Answer. b

71.

आदिवासी उपयोजना (Tribal Sub-Plan) अंतर्गत महाराष्ट्राच्या आदिवासी विकास विभागाकडून प्रस्तावित योजनांची निवड कोणत्या निकषाच्या आधारे केली जाते ?

a. एकूण खर्च

b. प्रत्यक्ष लाभ

c. विभागीय प्राधान्यक्रम

d. योजनांची संख्या

Answer. b

72.

पावसावर अवलंबून असलेल्या शेतकऱ्यांच्या नुकसानीची भरपाई करण्यासाठी प्रधानमंत्री पीक विमा योजना (PMFBY) अनेक सहभागी शेतकऱ्यांकडून जमा केलेल्या योगदानाचा वापर करते . या व्यवस्थेमागे कोणते विमा तत्त्व आहे ?

a. विमा हप्ता अनुदान

b. पतपुरवठा

c. जोखीम एकत्रीकरण

d. उत्पन्न सहाय्य

Answer. c

73. ग्रामीण वित्तीय संस्थांना नाबार्डकडून (NABARD) दिल्या जाणाऱ्या दीर्घकालीन पुनर्वित्तपुरवठ्याद्वारे कृषी कर्जाच्या कोणत्या उद्देशाला सहाय्य मिळते ?

a. उत्पादनविषयक उपक्रम

b. विपणनविषयक उपक्रम

c. गुंतवणूकविषयक उपक्रम

d. खरेदीविषयक उपक्रम

Answer. c

74. कृषी लागवड आणि औद्योगिक बांधकाम यांच्यात जमिनीच्या वापरासाठी स्पर्धा निर्माण होण्यामागे कोणती आर्थिक परिस्थिती कारणीभूत असते ?

a. संसाधनांची कमतरता

b. भांडवलाची गतिशीलता

c. किंमत स्थिरता

d. उत्पन्नाचे वितरण

Answer. a

75.

पुनर्स्थापित दख्खनच्या गवताळ प्रदेशात काही वर्षांत मुळांचे जैववस्तुमान आणि मातीतील सेंद्रिय कार्बन यांचे प्रमाण वाढले आहे . हवामान बदलाचे परिणाम कमी करण्यास कोणते पर्यावरणीय कार्य थेट मदत करते ?

a. कार्बनचे शोषण व संचयन

b. भूजल पुनर्भरण

c. पोषकद्रव्यांचे चक्रण

d. मृदेची धूप रोखणे

Answer. a

76. शेंगवर्गीय पिकांच्या शेतात रायझोबियम या जीवाणूच्या क्रियेमुळे कोणत्या कृषी निविष्टेची कमी प्रमाणात आवश्यकता भासू शकते ?

a. नत्रयुक्त खत

b. स्फुरदयुक्त खत

c. पालाशयुक्त खत

d. जस्तयुक्त खत

Answer. a

77. महाराष्ट्रातील फळबागांमध्ये फुलोऱ्याच्या काळात जंगली मधमाशांच्या भेटांमुळे कोणत्या प्रजननविषयक प्रक्रियेला चालना मिळते ?

a. फळधारणा

b. परागकण निर्मिती

c. फुलांची निर्मिती

d. बियांचा प्रसार

Answer. a

78. लागवडीखालील जमिनीतून वाहून येणारे पाणी जलप्रवाहात मिसळण्यापूर्वी, नदीकाठावरील वनस्पती कोणता पदार्थ भौतिकरीत्या अडवून धरतात ?

a. विरघळलेली क्षारे

b. पाण्यात निलंबित अवस्थेतील गाळ

c. विरघळणारी पोषकद्रव्ये

d. विरघळलेली कीटकनाशके

Answer. b

79. शहरी नदीतील जैवरासायनिक ऑक्सिजन मागणीचे (BOD) प्रमाण वाढलेले आढळल्यास, प्रामुख्याने कोणत्या प्रकारच्या जलप्रदूषणाचे ते निदर्शक असते ?

a. औष्णिक प्रदूषण

b. क्षारयुक्त प्रदूषण

c. सेंद्रिय प्रदूषण

d. किरणोत्सर्गी प्रदूषण

Answer. c

80. औद्योगिक उत्सर्जनामुळे होणारा आम्लवर्षाव कमी बफर क्षमता असलेल्या नदीच्या पाण्यात मिसळल्यास त्याच्या सामू (pH) मध्ये कोणता बदल होतो ?

a. सामू वाढतो

b. सामू स्थिर राहतो

c. सामूमध्ये चढ-उतार होतात

d. सामू कमी होतो

Answer. d

81.

गोड्या पाण्यातील कीटकांच्या कोणत्या गटाला आम्लयुक्त प्रदूषणाची सामान्यतः संवेदनशीलता असते आणि ज्यांची उपस्थिती अशा प्रदूषणाचा कमी प्रभाव असलेल्या परिस्थितीचे निदर्शक ठरते ?

a. मिज माश्यांच्या अब्या

b. ॲल्डरफ्लायच्या अब्या

c. फिशफ्लायच्या अब्या

d. मेफ्लायच्या अप्सरा

Answer. d

82. औद्योगिक शीतकरणातून सोडल्या जाणाऱ्या पाण्यामुळे नदीच्या पाण्याचे तापमान वाढल्यास विरघळलेल्या ऑक्सिजनच्या पातळीत काय बदल होतो ?

- a. वाढ होते
- b. पातळी स्थिर राहते
- c. चढ-उतार होतात
- d. घट होते

Answer. d

83. मुंबईजवळील समुद्रकिनार्यावर साचलेला प्लास्टिक कचरा हटवण्यासाठी महाविद्यालये कोणती कृती थेट करू शकतात ?

- a. प्लास्टिक निर्मितीचे कारखाने स्थापन करणे
- b. नगरपालिका कचरा संकलकांची जागा घेणे
- c. नियमित समुद्रकिनारा स्वच्छता मोहिमा राबवणे
- d. कचऱ्याचे वर्गीकरण करण्याचे कार्यक्रम बंद करणे

Answer. c

84.

कचऱ्याचे वर्गीकरण , पुनर्चक्रण तसेच सार्वजनिक आणि ऐतिहासिक वारसास्थळांच्या परिसरातील स्वच्छता मोहिमांबाबत कार्यशाळा आयोजित करणारी नाशिकस्थित पर्यावरणीय संस्था कोणती ?

- a. CERE
- b. ग्रीन व्हिजन नाशिक
- c. निसर्ग सेवा समिती
- d. इको क्लब नाशिक

Answer. d

85. औद्योगिक प्रदूषणामुळे भूजलस्रोत पिण्यास अयोग्य झाल्याचा विशेषतः कोणत्या नाशिकमधील परिसराशी संबंध आहे ?

- a. गंगापूर रोड
- b. नाशिक एमआयडीसी परिसर
- c. नांदगाव तालुका
- d. चोलमुख गाव

Answer. b

86.

SEPP अंतर्गत कोणत्या दस्तऐवजात जिल्हास्तरीय सामान्य व भौतिक वैशिष्ट्ये , जलसंसाधने , संवेदनशील क्षेत्रे आणि प्रदूषणाचे प्रमुख स्रोत यांची माहिती १:२,५०,००० या प्रमाणमानावर संकलित केली जाते ?

- a. राज्य पर्यावरणीय नकाशासंग्रह
- b. जिल्हास्तरीय औद्योगिक स्थळ निवड मार्गदर्शक तत्त्वे
- c. राज्यस्तरीय औद्योगिक स्थळ निवड मार्गदर्शक तत्त्वे
- d. जिल्हा पर्यावरणीय नकाशासंग्रह

Answer. d

87. मायकोरायझल सहजीवनामध्ये प्रकाशसंश्लेषणाद्वारे स्थिर केलेल्या कार्बनचा वापर करून वनस्पती आपल्या बुरशीजन्य सहजीवीला कोणते पदार्थ पुरवते ?

- a. शर्करा किंवा लिपिड
- b. स्फुरद किंवा जस्त
- c. नत्र किंवा पाणी
- d. खनिजे किंवा नायट्रेट्स

Answer. a

88.

प्रतिलोम परासरण (रिव्हर्स ऑस्मोसिस) पद्धतीने समुद्राच्या पाण्याचे निर्लवणीकरण करण्यासाठी अर्धपारगम्य पटल म्हणून कोणत्या पदार्थाचा वापर केला जातो ?

a. पार्चमेंट

b. सेलोफेन

c. सेल्युलोज ॲसिटेट

d. डुकराच्या मूत्राशयाचे आवरण

Answer. c

89. नागपूरमधील इमारतींच्या छतांवर बसवलेल्या सौर पॅनेलद्वारे सूर्यप्रकाशापासून थेट विद्युतनिर्मिती कोणत्या वैज्ञानिक तत्त्वामुळे होते ?

a. विद्युतचुंबकीय प्रेरण

b. औष्णिक ऊर्जेचे रूपांतरण

c. फोटोव्होल्टाइक परिणाम

d. अणुविखंडन

Answer. c

90. ज्या विद्युत मोटरमध्ये रोटारचा फिरण्याचा वेग फिरत्या चुंबकीय क्षेत्राच्या वेगापेक्षा कमी असतो, त्या मोटरला काय म्हणतात ?

a. स्टेपर मोटर

b. समकालिक मोटर

c. असमकालिक मोटर

d. युनिव्हर्सल मोटर

Answer. c

91. दुग्ध संकलन केंद्रात लॅक्टोमीटरच्या साहाय्याने दुधाचा कोणता भौतिक गुणधर्म मोजला जातो ?

a. विशिष्ट घनता

b. उत्कलनांक

c. गोठणांक

d. श्यानता

Answer. a

92. पिण्याच्या पाण्याच्या शुद्धीकरणादरम्यान निलंबित अवस्थेतील जड कण तळाशी बसण्याची प्रक्रिया कोणती ?

a. वायुवीजन

b. अवसादन

c. गाळणीकरण

d. निर्जंतुकीकरण

Answer. b

93. माशांच्या पकडीभोवती ठेवलेला बर्फ वितळताना तापमानात बदल न होता उष्णता शोषून घेतो . बर्फाच्या या गुणधर्माला काय म्हणतात ?

a. वितळण्याची गुप्त उष्णता

b. वाष्पीभवनाची गुप्त उष्णता

c. विशिष्ट उष्माधारकता

d. वितळणांक

Answer. a

94. डॅंग्यू प्रतिबंधक पथकाने कोणत्या डासाच्या आणि त्याच्या प्रजननासाठी वापरल्या जाणाऱ्या पाण्याच्या संयोगावर लक्ष केंद्रित करावे ?

a. अॅनोफिलीस – सांडपाणी

b. क्युलेक्स – स्वच्छ पाणी

c. क्युलेक्स – सांडपाणी

d. एडिस – स्वच्छ पाणी

Answer. d

95. प्रकाशसंश्लेषणासाठी प्रमुख असलेले आणि प्रामुख्याने निळ्या व लाल प्रकाशाचे शोषण करणारे रंगद्रव्य कोणते ?

a. क्लोरोफिल b

b. क्लोरोफिल a

c. झॅंथोफिल्स

d. कॅरोटिनॉइड्स

Answer. b

96. संकरित वाटाणा वनस्पतीतील परस्परविरोधी दोन युग्मविकल्पी (ॲलील्स) कोणत्या अवस्थेत एकमेकांपासून विभक्त होतात ?

a. युग्मक निर्मिती

b. फलन

c. बीज अंकुरण

d. बीज परिपक्वता

Answer. a

97. विद्युतभारित वस्तूचा विद्युतभार तिच्या प्रत्यक्ष संपर्काद्वारे उदासीन विद्युतवाहकाकडे हस्तांतरित होतो , तेव्हा या प्रक्रियेला काय म्हणतात ?

a. प्रवर्तन

b. भूयोजन

c. वहन

d. घर्षण

Answer. c

98. ढोलावर अधिक जोराने आघात केल्यामुळे मोठा आवाज निर्माण होतो . अशा वेळी ध्वनीलहरीचा कोणता गुणधर्म वाढतो ?

a. तरंगलांबी

b. वारंवारता

c. आवर्तकाल

d. आयाम

Answer. d

99.

थायरोक्सिनवर कोलॉइडल पॅलेडियमच्या उपस्थितीत हायड्रोजनाचा वापर करून अल्कधर्मी द्रावणात प्रक्रिया केल्यास , त्यातील आयोडीनचे अणू हायड्रोजनने प्रतिस्थापित होतात . या प्रक्रियेत कोणते संयुग तयार होते ?

a. थायरोग्लोब्युलिन

b. क्लिनॉल

c. ऑक्झॅलिक आम्ल

d. थायरोनिन

Answer. d

100.

एकाच प्रतिजनाचा पुन्हा शरीरात प्रवेश झाल्यास जलद प्रतिकारशक्ती प्रतिसाद निर्माण करण्यासाठी आणि अनुकूली प्रतिरक्षात्मक स्मृती टिकवून ठेवण्यासाठी प्रामुख्याने कोणत्या प्रतिरक्षा पेशी जबाबदार असतात ?

a. स्मृती T पेशी आणि स्मृती B पेशी

b. न्यूट्रोफिल्स आणि इओसिनोफिल्स

c. बेसोफिल्स आणि मास्ट पेशी

d. मॅक्रोफेजेस आणि डेंट्रिटिक पेशी

Answer. a

Test Answer

1. (b)	2. (d)	3. (b)	4. (a)	5. (c)	6. (d)	7. (b)	8. (a)	9. (c)	10. (c)
11. (c)	12. (b)	13. (d)	14. (a)	15. (d)	16. (c)	17. (a)	18. (b)	19. (c)	20. (d)
21. (a)	22. (b)	23. (b)	24. (c)	25. (a)	26. (c)	27. (a)	28. (d)	29. (c)	30. (c)
31. (a)	32. (a)	33. (d)	34. (b)	35. (a)	36. (d)	37. (c)	38. (b)	39. (b)	40. (c)
41. (a)	42. (b)	43. (d)	44. (c)	45. (c)	46. (b)	47. (d)	48. (a)	49. (b)	50. (c)
51. (d)	52. (a)	53. (b)	54. (c)	55. (d)	56. (a)	57. (b)	58. (c)	59. (d)	60. (b)
61. (b)	62. (c)	63. (a)	64. (d)	65. (d)	66. (a)	67. (d)	68. (d)	69. (b)	70. (b)
71. (b)	72. (c)	73. (c)	74. (a)	75. (a)	76. (a)	77. (a)	78. (b)	79. (c)	80. (d)
81. (d)	82. (d)	83. (c)	84. (d)	85. (b)	86. (d)	87. (a)	88. (c)	89. (c)	90. (c)
91. (a)	92. (b)	93. (a)	94. (d)	95. (b)	96. (a)	97. (c)	98. (d)	99. (d)	100. (a)